

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КОНФЕРЕНЦІЙ
З ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ**

Київ 2024

УДК 619:616 (082)

*Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Науково-методичного центру ВФПО (протокол від 02.09.2024 № 3)*

Збірник матеріалів конференцій з ветеринарної медицини, Науково-методичний центр ВФПО. – Київ, 2024. – 146 с.

Відповідальні за випуск: Тетяна ДУДУС, Ірина МОРГУН (Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»)

Редактори

Ірина СЄРОВА, Людмила ТАЛЮТА

За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність несуть автори публікацій

НАПРЯМИ РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЙ

Репродуктологія:

- конструктивне висвітлення освітньо-наукових аспектів щодо стану та перспектив відтворення тварин й подальшого розвитку галузі тваринництва;
- актуальні проблеми підготовки фахівців з питань репродуктології;
- порівняння систем контролю поведінки тварин;
- проблеми репродуктології тварин в Україні у воєнний час;
- комплексне діагностування абортів у корів;
- сучасний метод стерилізації та кастрації дрібних тварин (альтернатива);
- діагностування еструсу та анафродизії за відновлення відтворної функції корів;
- особливості впливу вітаміну B12, кобальту та їх дефіциту на репродуктивну здатність жуйних тварин;
- УЗ-діагностування акушерсько-гінекологічної патології у дрібних тварин.

Біобезпека:

- основні засади забезпечення біологічної безпеки тваринницьких господарств;
- актуальні питання біобезпеки в Україні;
- наукові розробки в судово-ветеринарній експертизі;
- роль біобезпеки та біозахисту в тваринництві в аспекті підходу One Health;
- громадська думка щодо біобезпеки та поширення захворювань у худоби;
- біоетичні аспекти біобезпеки;
- молоко A2 – нові можливості у молочній промисловості.

**VII Всеукраїнська конференція
«ПРОБЛЕМИ РЕПРОДУКТОЛОГІЇ ТВАРИН.
ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ»**

23-24 жовтня 2024 р.

Організатор

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

Співорганізатори

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

У ході проведеного аналізу розглянуто базовий список критичних контрольних точок за принципами біобезпеки для системи інкубації яєць птиці м'ясного напрямку. Особливістю безпечності епізоотичної ситуації відносно принципів біобезпеки є потреба постійного моніторингу складників усіх виробничих етапів, передбачення можливих небезпечних чинників із своєчасним виконанням запобіжних та корегувальних дій.

УДК 636.09:616.9/.95.422:619 (045)

ПАНТЕЛЕСНКО О. В., д-р філософії,

ШЕВЧЕНКО М. В., д-р філософії,

САВЧЕНЮК О. М., д-р філософії,

БЛИК С. А., канд. вет. наук,

ДОВГАЛЬ О. В., канд. вет. наук,

ЦАРЕНКО Т. М., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

dep.epizootology@btsau.edu.ua

ДОСЛІДЖЕННЯ ІКСОДОВИХ КЛІЩІВ ЯК ПЕРЕНОСНИКІВ ЛАЙМ-БОРЕЛІОЗУ В РІЗНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

У світі спостерігається зростання захворюваності на Лайм-бореліоз, що пов'язано зі зміною клімату, еколого-географічними чинниками та посиленням антропогенного впливу на природне середовище [1]. Різні чинники навколишнього середовища, як-от температура, вологість та опади, є важливими предикторами просторового і часового розподілу кліщів та трансмісивних хвороб. Циркуляція збудників Лайм-бореліозу тісно пов'язана з поширенням іксодових кліщів, серед яких в Україні найбільше медичне значення мають види *Ixodes ricinus* та *Dermacentor reticulatus* [2, 3].

У дослідженнях вивчили і проаналізували поширення векторно-компетентних іксодових кліщів та визначили рівні їх інфікованості бореліями комплексу *Borrelia burgdorferi sensu lato* у Київській, Черкаській та Миколаївській областях України. Загалом дослідили 1132 іксодових кліщів, зібраних з рослинності та тварин у трьох областях України. Визначили видову належність кліщів та оцінку щільності їх популяцій. Для виявлення ДНК борелій комплексу *Borrelia burgdorferi sensu lato* застосували молекулярно-генетичні методи (ПЛР). Виконали секвенування ПЛР-позитивних зразків для підтвердження геновидового складу борелій.

В урбобіоценозах Київської області достовірно домінував *Ixodes ricinus* ($79,8 \pm 2,3 \%$), тоді як *Dermacentor reticulatus* становив $20,2 \pm 2,3 \%$ ($p < 0,0001$). У Черкаській області спостерігалася протилежна тенденція: *Dermacentor reticulatus* – $73,2 \pm 3,1 \%$, *Ixodes ricinus* – $26,8 \pm 3,1 \%$ ($p < 0,0001$).

У Миколаївській області іксодофауна була представлена трьома видами: з достовірним переважанням *H. marginatum* ($77,0 \pm 2,8 \%$) і менш поширеними *Dermacentor reticulatus* ($16,0 \pm 2,4 \%$) та *Ixodes ricinus* ($7,0 \pm 1,7\%$) ($p < 0,0001$).

Встановлено вищий рівень інфікованості бореліями комплексу *Borrelia burgdorferi sensu lato* серед *I. ricinus* ($29,8 \pm 2,6 \%$), як порівняти з *Dermacentor reticulatus* ($15,7 \pm 2,1 \%$). У Київській області рівень зараженості *Ixodes ricinus* становив $31,0 \pm 2,8 \%$, *Dermacentor reticulatus* – $14,0 \pm 2,1 \%$. У Черкаській області показники були подібними: *Ixodes ricinus* – $24,3 \pm 2,5 \%$, *Dermacentor reticulatus* – $21,0 \pm 2,4 \%$ ($p = 0,5494$). У кліщах, зібраних в Миколаївській області, борелії не виявлено.

Серед генотипів борелій найпоширенішим був *Borrelia afzelii* ($14,3 \pm 2,0 \%$), менш поширеним – *Borrelia burgdorferi sensu stricto* ($8,6 \pm 1,6 \%$). Поширеність *Borrelia afzelii* була вищою серед *Ixodes ricinus* ($18,4 \pm 2,2 \%$), як порівняти з *Dermacentor reticulatus* ($8,0 \pm 1,6 \%$). У Київській області поширеність *Borrelia afzelii* становила $17,6 \pm 2,2 \%$, у Черкаській – $11,0 \pm 1,8 \%$, тоді як *Borrelia burgdorferi sensu stricto* мав менші регіональні варіації: $9,5 \pm 1,7 \%$ та $9,0 \pm 1,7 \%$ відповідно.

Встановлено регіональні особливості поширення та видового складу іксодових кліщів у трьох областях України, які зумовлені відмінностями біотопів та екологічними уподобаннями видів. Високий рівень зараженості кліщів бореліями виявлено в північних та центральних областях з лісостеповими та широколистяними лісовими біотопами, що свідчить про активну циркуляцію збудників Лайм-бореліозу, тоді як південні регіони характеризуються меншою вірогідністю їх поширення. Ідентифіковано два найпоширеніші генотипи борелій – *Borrelia afzelii* та *Borrelia burgdorferi sensu stricto*, які асоціюються із захворюваннями людей і тварин. Ці результати розширюють розуміння епідеміології Лайм-бореліозу в Україні та сприяють розробці більш ефективних заходів контролю та моніторингу цього захворювання.

Список використаних джерел

1. Steere, A. C., Strle, F., Wormser, G. P., Hu, L. T., Branda, J. A., Hovius, J. W., Li, X., & Mead, P. S. (2016). Lyme borreliosis. Nature reviews. Disease primers, 2, 16090. DOI:10.1038/nrdp.2016.90.
2. Wolcott, K. A., Margos, G., Fingerle, V., & Becker, N. S. (2021). Host association of *Borrelia burgdorferi sensu lato*: A review. Ticks and tick-borne diseases, 12(5), 101766. DOI:10.1016/j.ttbdis.2021.101766.
3. Panteleienko, O. V., Garcia D., Bilyk, S. A., Dovhal, O. V., & Tsarenko, T. M. (2023). Prevalence and distribution of *Borrelia burgdorferi sensu lato* genotypes among ixodid ticks in three regions of Ukraine. Regulatory Mechanisms in Biosystems, 14(3), 511–515. DOI:10.15421/022373.